

TÜRK-İSLÂM MEDENİYETİ

AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ

Yılda iki kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir.

Editör / Editor in Chief
Prof. Dr. Mehmet AYDIN

Editör Yardımcıları / Associates Editor
Doç. Dr. Dicle AYDIN
Yrd. Doç. Dr. Ahmet ARAS

Yıl/Years: 6 Sayı/Number: 11
KONYA - 2011

“Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi”
Türk İslâm Medeniyeti İlmî Araştırmalar Enstitüsü Yayınıdır.
Modern Language Association (MLA International Bibliography USA – MLA
Directory of Periodicals) ve İSAM (İslam Araştırmaları Merkezi) tarafından
taranmakta, EbscoHost ve ProQuest gibi veri tabanlarında da yer almaktadır.

ISSN: 1306-4223

Basım Yılı
Mart - 2011

Baskı – Cilt
Damla Ofset A.Ş.
Büsan Organize Sanayi 10631 Sk. No: 4 Karatay/KONYA
Tel: 0332 345 00 10 www.damlaofset.com.tr

Yazışma Adresi / Communication Address
Gazi Alemşah Mh. Mimar Muzaffer Cd.
Alaaddin Çarşısı No: 203 Meram/KONYA/TÜRKİYE

E-posta / E-mail
mhaydin@selcuk.edu.tr, aaras@selcuk.edu.tr

Telefone / Phone
+90 532 425 81 25, +90 536 963 66 83

Derginin Sabihi / Publisher
Türk-İslam Medeniyeti İlmî Araştırmalar ve Sosyal Yardım Vakfı
Adına Av. Mehmet Aydeniz

Türk-İslâm Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi
Journal of the Academic Studies of Turkish-Islamic Civilization

Editör / Editor in Chief
Prof. Dr. Mehmet AYDIN

Editör Yardımcıları / Associates Editor
Doç. Dr. Dicle AYDIN
Yrd. Doç. Dr. Ahmet ARAS

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Mehmet AYDIN
Prof. Dr. Jean-Louis BACQUÉ-GRAMMONT
Prof. Dr. Danuta CHMIEŁOWSKA
Prof. Dr. Claudia ROEMER
Prof. Dr. Mehmet AKGÜL

Prof. Dr. Yusuf KÜÇÜKDAĞ
Doç. Dr. Galip ATASAĞUN
Doç. Dr. Funda TOPRAK
Doç. Dr. Dicle AYDIN
Yrd. Doç. Dr. Ahmet ARAS

Danışma ve Hakem Kurulu / Advisory Board and Academic Referees

Prof. Dr. Mehmet AYDIN (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Abdurrahman KÜÇÜK (Ankara Ü.)
Prof. Dr. Kenan GÜRSOY (Galatasaray Ü.)
Prof. Dr. Hasan ONAT (Ankara Ü.)
Prof. Dr. Abdülkadir YUVALI (Erciyes Ü.)
Prof. Dr. Harun GÜNGÖR (Erciyes Ü.)
Prof. Dr. Mustafa ERDEM (Ankara Ü.)
Prof. Dr. Tuncer BAYKARA (Uşak Ü.)
Prof. Dr. Ömer TURAN (ODTÜ)
Prof. Dr. Mehmet ŞEKER (Dokuzeylül Ü.)
Prof. Dr. Nahide BOZKURT (Ankara Ü.)
Prof. Dr. Faruk TOPRAK (Ankara Ü.)
Prof. Dr. Kerim ÇINAR (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Cemal SOFUOĞLU (Dokuzeylül Ü.)
Prof. Dr. Gönül CANTAY (Mimar Sinan Ü.)
Prof. Dr. Adnan ŞİŞMAN (Uşak Ü.)
Prof. Dr. Celal KIRCA (Erciyes Ü.)
Prof. Dr. Yusuf KÜÇÜKDAĞ (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Haşim KARPUZ (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Taciser ONUK (Gazi Ü.)
Prof. Dr. Lüfi ÖZAV (Uşak Ü.)

Prof. Dr. Esin KAHYA (Ankara Ü.)
Prof. Dr. Ayşegül D. ERDEMİR (Uludağ Ü.)
Prof. Dr. Mehmet Akif ERDOĞRU (Ege Ü.)
Prof. Dr. Mustafa TAHRALI (Marmara Ü.)
Prof. Dr. Mehmet BAYRAKTAR (Ankara Ü.)
Prof. Dr. Hayrani ALTINTAŞ (Ankara Ü.)
Prof. Dr. Sevgi Gül AKYILMAZ (Gazi Ü.)
Prof. Dr. M. Sait ŞİMŞEK (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Ünver GÜNAY (Erciyes Ü.)
Prof. Dr. Nil SARI (İstanbul Ü.)
Prof. Dr. Azmi ÖZCAN (Bilecik Ü.)
Prof. Dr. Saffet KÖSE (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Ahmet YILMAZ (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Durmuş YILMAZ (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Melek GÖKAY (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Mehmet AKGÜL (Selçuk Ü.)
Doç. Dr. Mehmet BAŞBUĞ (Selçuk Ü.)
Doç. Dr. Nakiş KARAMAĞARALI (Gazi Ü.)
Doç. Dr. İsmail TAŞ (Selçuk Ü.)
Doç. Dr. Funda TOPRAK (Selçuk Ü.)

Yurt dışından Danışma ve Hakem Kurulu

Advisory Board and Academic Referees of Foreign Universities

Prof. Dr. Jean-Louis BACQUÉ-GRAMMONT (Fransa)
Prof. Dr. Claudia ROEMER (Avusturya)
Prof. Dr. Muhammed HARB (Mısır)
Prof. Dr. Avraham ELQAYAM (İsrail)
Prof. Dr. Danuta CHMIEŁOWSKA (Polonya)

Prof. Dr. Macide MAHLUF (Mısır)
Prof. Dr. Liliane VANA (Fransa)
Prof. Dr. Jacob LANDAU (İsrail)
Prof. Dr. Masataka TAKESHITO (Japonya)
Prof. Dr. Thierry ZARCONE (Fransa)

Türk-İslâm Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi Yayın İlkeleri

- 1- Türk-İslâm Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi hakemli ve bilimsel uluslararası bir dergidir.
- 2- Yayınlanan yazıların tüm sorumlulukları yazarlarına aittir.
- 3- Türk-İslâm Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi'nde yayınlanan yazılar akademik, bilimsel ve orijinal olmalıdır.
- 4- Türk-İslâm Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi'nde yayınlanacak yazılar (resim, şekil, harita, v.b. ekler dahil) 25 sayfayı geçmeyecek şekilde olmalıdır.
- 5- Makale başlıkları Türkçe ve İngilizce olarak yazılmalıdır.
- 6- Makalelerde 100 kelimelik Türkçe ve İngilizce özetler ile anahtar kelimeler verilmelidir. Makalenin sonunda kaynakça bulunmalıdır.
- 7- Türk-İslâm Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi'nde yayınlanması istenen yazılar 3 nüsha halinde CD ye kaydedilerek gönderilmelidir.
- 8- Yayın Kurulu değerlendirmesi sonrası yayın ilkelerine uygun görülen makaleler akademik değerlendirme için sahalalarında seçilen iki hakemin görüşüne arz edilir.
- 9- Hakemlerin yayınlanmasını uygun gördükleri makaleler dergide yayınlanır. Hakemler tarafından onaylanmayan makaleler yayınlanamaz.
- 10- Herhangi bir yerde yayınlanmış yazılara dergide yer verilmez.
- 11- Yazarlar haberleşmeyi temin için telefon ve e-posta adreslerini bildirmelidir.

Journal of the Academic Studies of Turkish-Islamic Civilization Principles and Regulations for Publication

- 1- Journal of the Academic Studies of Turkish-Islamic Civilization is a scientific and refereed international journal.
- 2- All responsibilities of published articles belong to the authors.
- 3- Published articles in Journal of the Academic Studies of Turkish-Islamic Civilization must be academic, scientific and original.
- 4- The articles in Journal of the Academic Studies of Turkish-Islamic Civilization (including appendix of pictures, drawings, maps and etc) should not be longer 25 pages.
- 5- The titles of articles should be in Turkish and English.
- 6- Around 100 words Turkish and English abstracts and keywords should be together with articles. Each articles should include a bibliography at the end.
- 7- The articles in Journal of the Academic Studies of Turkish-Islamic Civilization must be submitted in 3 copy together with CD.
- 8- Following the decision of editorial board, the appropriate articles are then sent to two referees known for their academic reputation in their respective areas.
- 9- If the referees agree in their decision on the publication of an article, the article can be published and if the referees disagree , it cannot be published.
- 10- Articles published anywhere in any form aren't taken into consideration.
- 11- Articles must be submitted with their authors' phones and e-mail addresses.

EDİTÖRDEN

"Türk-İslâm Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi"nin on birinci sayısını yayımlamanın mutluluğu içindeyiz. Altı yıllık yayın hayatımız boyunca, bilimsel çizgimizden sapmadan devam eden dergimiz, bu süre içinde bilim ve akademik çevrelerden gördüğü destekle her geçen gün kalitesini artırma yoluna gitmiş ve milletlerarası bir üne kavuşmuştur. On birinci sayımız da bilim dünyasına yeni perspektifler sunmayı hedefleyerek yayın hayatına girmiştir.

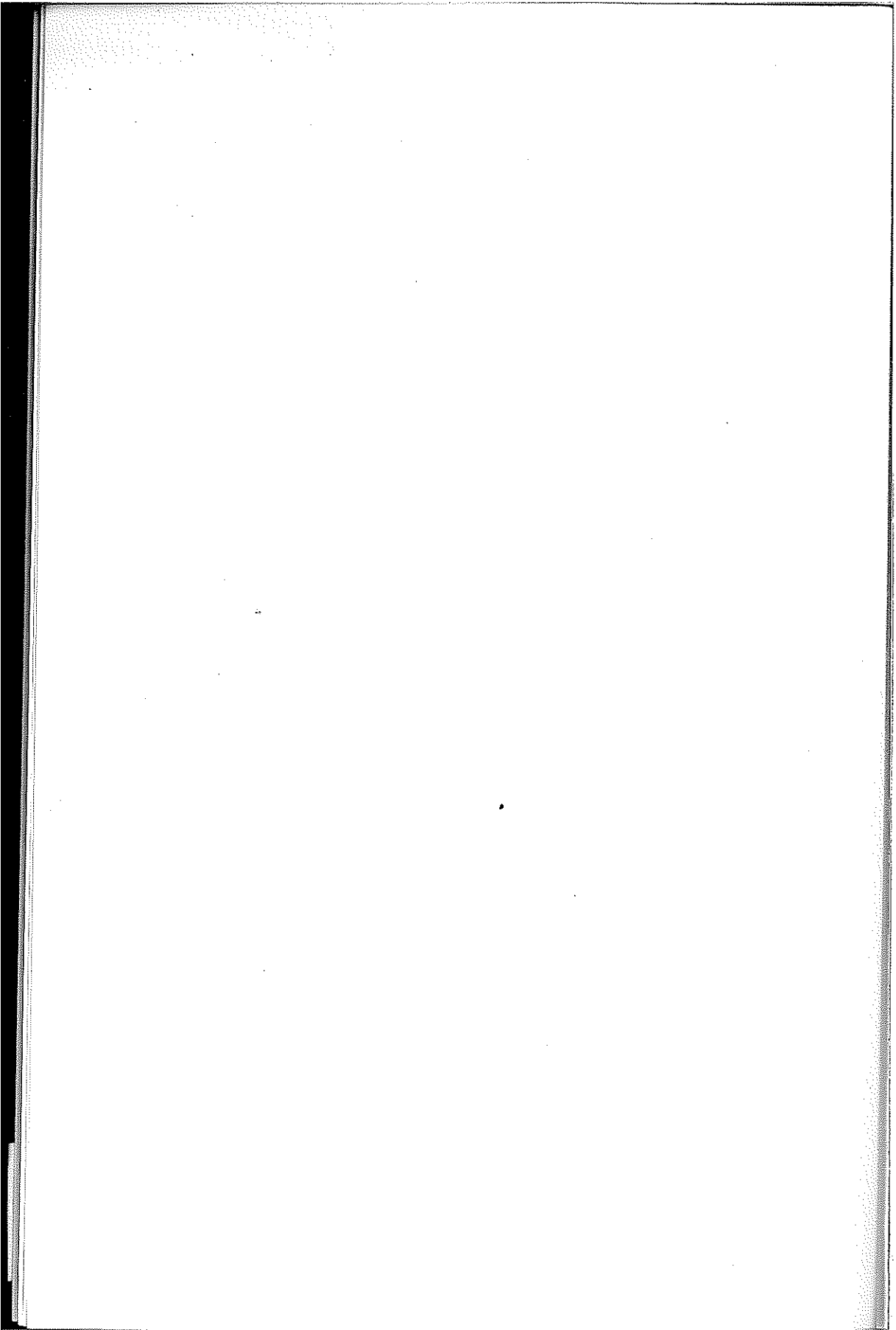
Bu sayıda "Hz. Mevlana'nın Kur'an Anlayışının Boyutları", "Sanat ve Politika Arasındaki İlişkiler", "Türk-İngiliz Dostluğunun Tezahürü ve Karabük Demir Çelik Fabrikalarının Kuruluşu", "Manisa-Demirci'deki Ma'rifi Tekkeleri", "Türkiye'nin İlk Köylü Kadın Milletvekili Satı Çırpanoğlu", "1835 Tarihli Jurnal Defterine Göre Karahisâr-ı Sâhib'in Ekonomik Hayatından bir Kesit", "Ulusal Mimarlık Dönemi Üslubu'ndan Bir örnek", "Kandilli Rasathanesi Sismoloji Binası", "Kitle İletişim Araçlarının Ortaya Çıkardığı Sözel Kültür Ortamında Türkçe'nin Zenginleşmesine Yönelik Olarak Sınırların Zorlanması", "Cumhuriyetin İlk Yıllarında Ereğli'ye İskân Edilen Balkan Muhacirleri", "Nakışlı Cam Sanatı Vitray (Revzen-i Menkuş) ve Süleymaniye Camiinde Kullanılan Örneklerle Plastik Açıdan Bir Bakış", "Babil Sürgünü'nden Sonra Yahuda'da ve Babil Diasporasında Yaşananlar" gibi son derecede önemli bilim konuları yer almıştır.

Bu yazıların her birinin bu alanda çalışan ve çalışacak ilim yolcularına yeni ufuklar açacağını ve Evrensel Medeniyete giden yolda, önemli katkılar sağlayacağını ümit ediyorum.

Bizi bu akademik gayretleriyle destekleyen bilim insanlarına ve bu yazıların değerlendirmesinde kıymetli vakitlerini esirgemeyen değerli hakem heyetimize teşekkürlerimi sunarken, bu çalışmaların bilim ve sanat dünyasına yararlı olmasını temenni ederim.

Editör

Prof. Dr. Mehmet AYDIN

İÇİNDEKİLER

<i>Prof.Dr. Mehmet AYDIN</i> Editörden	5
<i>Prof. Dr. Mehmet AYDIN</i> Hz. Mevlana'da Kur'an Anlayışının Boyutları	9
<i>Doç. Dr. Alaybey KAROĞLU</i> <i>Birsen LİMON</i> Sanat ve Politika Arasındaki İlişkiler.....	19
<i>Yrd. Doç.Dr. Nurgün KOÇ</i> Türk-İngiliz Dostluğunun Tezahürü ve Karabük Demir Çelik Fabrikalarının Kuruluşu	27
<i>Yrd.Doç.Dr. Rasih ERKUL</i> Manisa-Demirci'deki Ma'rifî Tekkeleri.....	51
<i>Yrd. Doç. Dr. Selman YAŞAR</i> Türkiye'nin İlk Köylü Kadın Milletvekili Satı Çırpanoğlu.....	67
<i>Yrd. Doç. Dr. Nalan TÜRKMEN</i> Ulusal Mimarlık Dönemi Üslubundan Bir Örnek: Kandilli Rasathanesi Sismoloji Binası	77
<i>Yrd Doç. Dr. M. Zahit YILDIRIM</i> 1835 Tarihli Jurnal Defterine Göre Karahisâr-ı Sâhib'in Ekonomik Hayatından Bir Kesit.....	97
<i>Yrd. Doç. Dr. Cafer Şen</i> Kitle İletişim Araçlarının Ortaya Çıkardığı Sözel Kültür Ortamında Türkçenin Zenginleşmesine Yönelik Olarak Sınırlarının Zorlanması	121
<i>Dr. Kürşat KURTULGAN</i> Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Ereğli'ye İskân Edilen Balkan Muhacirleri ..	133
<i>Dr. İsa ELİRİ</i> Nakışlı Cam Sanatı Vitray (Revzen-İ Menkuş) ve Süleymaniye Camiinde Kullanılan Örneklere Plastik Açından Bir Bakış.....	145
<i>Serpil AKBIYIK</i> Babil Sürgününden Sonra Yahuda'da ve Babil Diasporası'nda Yaşananlar ...	157

CONTENTS

<i>Prof. Dr. Mehmet AYDIN</i> Editor.....	5
<i>Prof. Dr. Mehmet AYDIN</i> The Extents of Mevlana's Understadings of Quran	9
<i>Doç. Dr. Alaybey KAROĞLU</i> <i>Birsen LİMON</i> The Relationships Between Art And Politics	19
<i>Yrd. Doç. Dr. Nurgün KOÇ</i> The Emergence of Turkish British Friendship and Establisment of Karabuk Iron and Steel Plants	27
<i>Yrd. Doç. Dr. Rasih ERKUL</i> The Ma'rifi Tekkes in Manisa-Demirci.....	51
<i>Yrd. Doç. Dr. Selman YAŞAR</i> The Peasant First Deputy of Turkey: Satı Çırpanoğlu.....	67
<i>Yrd. Doç. Dr. Nalan TÜRKMEN</i> An Illustration of National Architecture Period Style: Kandilli Obsvatory Seismology Building.....	77
<i>Yrd Doç. Dr. M. Zahit YILDIRIM</i> According To The Journal Book Dated 1835 Economic Life in Karahisar-ı Sahib's A Cross-Section.....	97
<i>Yrd. Doç. Dr. Cafer Şen</i> In The Verbal Culture Environment, Which Exposed By Mass Media Tools, Coercion of Borders Aimed At Enrichmet of Turkish	121
<i>Dr. Kürşat KURTULGAN</i> The Balkan Immigrants Settled In Ereğli During the First Years of the Turkish Republic	133
<i>Dr. İsa ELİRİ</i> Art of Stained Glass and Embroidery (Revzen-İ Menkuş) are Used in Süleymaniye Mosque Examples From the Point of View of Plastic.....	145
<i>Serpil AKBIYIK</i> Judas and Diaspora After the Babil Exile.....	157

CUMHURİYET'İN İLK YILLARINDA EREĞLİ'YE İSKÂN EDİLEN BALKAN MUHACİRLERİ*

Kürşat KURTULGAN**

Özet:

Konya ili ve ilçeleri bulunduğu coğrafi konum ve ekonomik potansiyelinden dolayı muhacirler tarafından talep edilen bir yer olmuş; buraya yerleşen birçok muhacirin bundan sonraki yaşamlarını sürdürecekları alan haline gelmiştir.

Ereğli ilçesine iskân edilen muhacirlerin mesleklerine dair bilgilere bakıldığında meslek yapıları ve tarım arazilerinin fazlalığı dikkate alınarak buralara iskân edildikleri ve daha çok çiftçilik ve hayvancılıkla geçimlerini sağladıkları görülmektedir. Göçlerin Konya genelinde olduğu gibi bu ilçede de demografik yapıyı olumlu yönde etkilemiştir. Muhacirlerin yerleştirilmesi ile ilçe ekonomik olarak büyük bir dinamizm kazanmıştır.

Anahtar kelimeler: Ereğli, Göç, İskân, Meslek, Ziraat.

THE BALKAN IMMIGRANTS SETTLED IN EREĞLİ DURING THE FIRST YEARS OF THE TURKISH REPUBLIC

Abstract:

The province of Konya, with its cities and townships, is preferred by the immigrants due to its geographical location and economical potential and has become an area where many immigrants settled decided to spend their lives.

If the information about the professions of the immigrants settled in Ereğli are investigated, it can be seen that these people are settled in these areas taking their professional abilities and the surplus of agricultural land into consideration and are continuing their lives as cattle breeders and farmers. Migrations had a positive impact on the demographical structure in this township as in other settlement areas. The township acquired a significant economical dynamism with the settlement of the immigrants.

Key words: Ereğli, Migration, Settlement, Profession, Agriculture

* Bu çalışma, Kürşat Kurtulgan tarafından 2010 yılında Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Bilim Dalı'nda tamamlanan "Balkan Muhacirlerinin Konya Vilayetine İskânı (1923-1933)" adlı doktora tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Arş. Gör. Dr., Selçuk Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD, Meram /Konya. E-mail: kkurtulgan74@hotmail.com. 05064022565

Giriş

Bilindiği gibi Millî Mücadele'nin hemen ardından bağımsız Türkiye Cumhuriyeti ilan edildi. Genç Cumhuriyet'in idaresi, uluslaşma politikasına uygun olarak savaşlarda yaşanan insan kayıplarının ortaya çıkardığı boşlukları doldurmak ve ekonomik hayatı canlandırmak amacıyla çalışmalara başladı. Bu aşamada ilk olarak gayrimüslim nüfus milli sınırlar dışındaki ilgili devletlere gönderildi. Mukabilinde onların gittikleri ülkelerde yaşayan Müslümanlar kabul edilerek nüfusun homojenleşmesi sağlandı. Yunanistan ve diğer Balkan devletleri için de durum, farklı değildi. Onlar da aynı Türkiye gibi ulusal bütünlüklerini sağlamayı öncelikli hedef olarak görüyorlardı. Bunun için bir an evvel Müslüman azınlıktan kurtulmak istiyorlardı. Bu farklı etnik unsurların belli çerçevede halli için Türkiye ile Balkan devletleri arasında antlaşmalar imzalandıktan sonra başlayan göç sürecinde Türkiye'ye ve Balkan devletlerine karşılıklı göçler başlamıştır.

Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti için, millî devlet olma yolunda büyük önemi bulunan bu göçlere ve iskân politikalarına ihtiyaç bulunmaktaydı. Dönem dönem Konya ilinden azınlıkların göç etmeleri ve uzun süren savaşlarda kaybedilen insan sayısının çokluğu, bu ilin nüfus yoğunluğunu büyük ölçüde etkilemiş ve çalışan insan sayısının da azalmasına sebep olmuştur. İncelenen dönemdeki nüfus hareketleri, bu ilin ekonomisini de oldukça bozmuştur. Bunun tabii bir sonucu olarak, Türkiye Cumhuriyeti'nin ekonomisi de yara almıştır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Balkanlar'dan göç alınırken Konya ve çevresine de çok sayıda muhacir yerleştirilmiştir.

Araştırmaya konu olan göçler; 1923-1928 yılları arasında yoğun olarak yaşanmış, 1928-1933 döneminde ise giderek azalmıştır. Bu süreçte Yugoslavya, Yunanistan, Bulgaristan, Romanya ve Arnavutluk gibi Balkan coğrafyasında bulunan devletlerden Anadolu'ya binlerce Türk ve Müslüman göç etmiştir. Bunun sonunda Balkanlarla Anadolu'daki demografik yapı büyük ölçüde değişikliğe uğramıştır.

Mübadele Antlaşması'na bağlı olarak 1923-1925 yılları arasında muhacirleri taşıma ve yerleştirme işlemleri büyük oranda gerçekleştirildi. 12 Mayıs 1339/12 Mayıs 1923 tarihinde alınan karar gereği, bu tarihler arasındaki süreçte Yunanistan dışındaki Balkan ülkelerinden gelecek olan muhacirlere izin verilmedi¹. Nihayet 1925 yılından sonra mübadillerin nakil ve iskânlarının büyük ölçüde sona ermesi ile diğer Balkan ülkelerinden gelmek isteyenlere izin verilmiş ve gelen muhacirlerin iskân çalışmalarına başlanmıştır².

Konya merkez ve ilçelerinde iskân edilmesi planlanan muhacir sayısı ilk etapta 2.600 kişi idi. Bu sayı, Konya genelinde iskâna elverişli olarak görülen

¹ BCA. 272.12.40.41.7. L.7.

² BCA. 272.12.44.68.10.

evlerin durumuna göre belirlenmişti³. Fakat sonrasında gelenlerle şartların zorlandığı, böylelikle iskân edilen muhacir sayısının 4.340'a çıktığı görülmektedir⁴. Ocak 1924'e kadar geçen süre zarfında gelen muhacir sayısı 3.924 olup, bunların 2.439'u mübadil, 1.485'i ise gayrimübadil idi. 1924 yılı sonrasında iskân edilmesi düşünülen 1.076 muhacirle birlikte Konya merkez ve ilçelerinde 5.000 muhacirin yerleştirilmesinin planlandığı görülmektedir⁵.

Konya'ya gelen muhacirler tarafından talep edilen ilçelerden birisi de Konya Ereğlisi'dir. Ereğli, tarihin hemen her devrinde bitek toprakları, bağ ve bahçeleri ile ünlüdür. Bu nedenle göçmenlerin 1923-1933 yılları arasında vuku bulan iskân için uygun bir yerdi⁶. Ereğli ilçesinin demografik yapısına bakıldığında, dönem dönem farklılıklar göstermektedir. 1881-82 nüfus sayımı sonuçlarına göre ilçe dâhilinde toplam 43.265 Müslüman'a karşılık 4.886 gayrimüslim yaşamaktadır. Gayrimüslim nüfusun 1.711'i Rum, 3.134'ü Ermeni ve 41'i Protestan'dır. Buna göre ilçe nüfusunun % 91'i Müslümanlardan ve % 9'u ise gayrimüslimlerden oluşuyordu⁷. 1924 yılına gelindiğinde ise ilçe nüfusunun 30.235'e düştüğü ve 962'si Rum, 410'u Ermeni olmak üzere toplam 1.372 gayrimüslimin yaşadığı görülmektedir. Rumların mübadele ile gitmesiyle ilçedeki gayrimüslimlerin oranı % 1'lere kadar düşmüştür⁸. Ermeniler incelenen dönemden sonra 1960'a kadar Ereğli'de yaşamaya devam etmiş; bu tarihte tamamı İstanbul'a gitmiştir⁹.

1. Yugoslavya Muhacirleri

Ereğli'ye iskân edilen Yugoslavya muhacirlerinin göç süreci bir anda veya toplu olarak gerçekleşmemiştir. Bunlar ilçeye İstanbul, Bursa, İnegöl, Gemlik, Kırklareli, İzmir ve Mersin gibi şehirlerden 1925 yılı Haziran ayından itibaren gelmeye başlamışlar ve Kasım ayına kadar göçleri devam etmiştir.

Ereğli'ye Haziran ve Temmuz ayları içerisinde iki hanede altı nüfus muhacir iskân edilirken, Ağustos ayı içerisinde ilk kez toplu olarak 20 hanede

³ BCA. 030.10.123.873.18M; 272.12.40.41.4. L.4.

⁴ BCA. 272.12.40.43.16. L.4.

⁵ BCA. 272.14.76.32.10.L.2; 272.12.41.44.28.

⁶ Dr. Nazmi, *Türkiye'nin Sıhhi-yi İhtimai Coğrafyası, Konya Vilayeti*, Öğüt Matbaası, Ankara 1922, s.91.

⁷ Kemal H. KARPAT, *Osmanlı Nüfusu (1830-1914), Demografik ve Sosyal Özellikleri*, (Çev. Bahar Tırnakçı), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2003, s. 183.

⁸ BCA. 272.65.6.3.5. L.3.

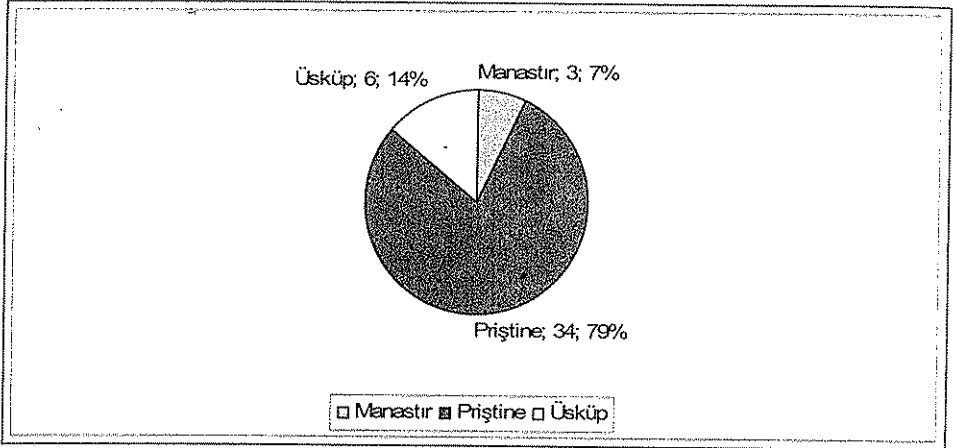
⁹ Aydın SELAY'ın hatıraları ve anlattığı hikayeleri oldukça ilginçtir. Bunlardan bir tanesi şudur: Ereğli ilçesinde 1960'lara kadar 5-6 hane Ermeni aile yaşıyordu. Tamamı zanaatkar olan bu insanlar İstanbul'a ticaret amacıyla göç etmişlerdir. Ereğli'nin ilk fotoğrafçısı olan Avni Üçer Ermeni kökenli olup bir süre sonra dinini değiştirmiş ve Müslümanlığı seçmiştir. Buna rağmen öldüğünde yaşanan olaylar oldukça ilginçtir. Avni Üçer'in cenazesi ortada kalmış, Müslüman ahalî bu Hristiyan diye, Ermeniler ise dinini değiştirdi diye cenazesini kaldırmak istememişlerdir. Sonuçta Muharrem Hoca isimli bir Müslüman tarafından cenazesi yıkanmış ve namazı kıldıktan sonra Müslüman mezarlığına defnedilmiştir. Aydın SELAY, 1924 Selanik Muhacirlerinin Torunlarından, Ereğli Eski Belediye Başkanı, "Ereğli'ye Yerleştirilen Balkan Muhacirleri" konulu görüşme, Ereğli, 16 Haziran 2010.

134 nüfustan ibaret bir kabile gelmiş ve şehir merkezine yerleştirilmişlerdir. Eylül ayından itibaren gelen muhacir sayısı azalmaya başladıysa da tamamen sona ermemiş ve Kasım ayına kadar devam etmiştir. Bu süre zarfında kendi imkânlarıyla gelen 11 hanede 59 nüfus muhacirin yerleştirilmesiyle, 1925 yılında iskânları son bulmuştur¹⁰. 1926 yılının kış aylarında göçe ara verilmiş; ilkbahardan itibaren tekrar başlamış; Mart ayından Ocak ayına kadar geçen süre zarfında 10 hanede 41 nüfus Yugoslavya muhaciri iskân edilmiştir. Bu son gelenlerle birlikte Ereğli'ye Yugoslavyalı muhacir göçleri sona ermiştir¹¹.

Yugoslavya muhacirlerinin yoğun olarak havaların iyi olduğu yaz ayları içerisinde Ereğli'ye geldikleri anlaşılmaktadır. Bunların % 64'ünün yaz aylarında, % 36'sının ise Eylül ile Ocak aylarında iskân edildikleri görülmektedir. Özellikle Ağustos ayı içerisinde gelenlerin oranı genel sayının % 56'sını oluşturmaktadır.

Ereğli'ye yerleştirilenlerin büyük bir kısmını Priştineli muhacirler oluşturmaktadır. Ayrıca Üsküp ve Manastır gibi şehirlerden de muhacirler gelmiştir (Şekil 2).

Şekil 1- Ereğli ilçesine iskân edilen Yugoslavya muhacirlerinin geldikleri yerlere göre dağılımları

Sonuç olarak Ereğli ilçesine 1925-1926 yıllarında 43 hanede 240 nüfus Yugoslavya muhaciri iskân edilmiştir.

2. Yunanistan Muhacirleri

Yunanistan muhacirlerinin tamamının mübadele kapsamında gelen muhacirlerden oluştuğu anlaşılmaktadır. Bunların 1924 yılından itibaren

¹⁰ BCA. 33 numaralı tasnif edilmemiş sevk defteri.

¹¹ BCA. 33 numaralı tasnif edilmemiş sevk defteri.

Ereğli'ye gelmeye başladıkları ve 97 hanede 456 nüfus muhacirin iskân edildiği görülmektedir¹². Daha sonraki yıllarda ise 34 hanede 196 nüfus göçmenin daha ilçede iskânlarının kararlaştırıldığı; buna bağlı olarak 30 Haziran 1925 tarihinden itibaren ilçeye yeni göçmenlerin gelmeye başladığı tespit edilmiştir¹³. Cumhuriyet Arşivi'nde bulunan İskân defterlerinden Yunanistan muhacirlerinin 1924-1927 yılları arasında Ereğli'ye geldikleri, burayı beğendikleri için kesin iskânlarını yaptıkları anlaşılmaktadır¹⁴. Bunların tamamının rençperlikle geçimlerini sağlayan çiftçilerden oluştuğu görülmektedir¹⁵.

Yunanistan muhacirlerinden 113 hanede 573 nüfusun 1926 yılı içerisinde, 18 hanede 79 nüfusun ise 1927 yılı içerisinde Ereğli'ye kesin iskânlarının yapıldığı söylenebilir. Bunların bir kısmı, Yunanistan'daki ihraç iskelelerinden bindikleri gemilerle İstanbul, İzmir ve Mersin'e çıkmış; gerek yolculuk öncesi ve gerekse yolculuk esnasında sağlığı bozulanların tedavileri yapılmış ve yorgun olanların dinlenmeleri için de buralarda merkezler hazırlanmıştır. Mersin'e gelenler buradan trenle Ereğli'ye sevk edilmişlerdir¹⁶. İncelenen dönemde bazı muhacirler ise sevk edildikleri Niğde ve Aksaray'dan Ereğli'ye gelmişlerdir¹⁷.

Ereğli'ye gönderilen Yunanistan göçmenleri ile ilçenin demografik yapısında önemli denebilecek değişiklik olmuş; kadın ve erkek nüfus arasındaki eşitsizlik dengelenmiştir. Nitekim 1927 yılı nüfus sayımı sonuçlarına bakıldığında Ereğli merkezde 3.725 kadın ve 3.751 erkek nüfusun bulunduğu tespit edilmiştir (Şekil 2-3)¹⁸.

¹² BCA. 272.11.19.96.11. L. 4.

¹³ BCA. 272.12.45.74.40. L. 1.

¹⁴ Tunay ÖZBOZ'un anlattıklarına göre ilk olarak dedeleri, 400 sene önce Konya Sille'den Balkanlara gönderilen grupların arasında bulunmaktadır. Orada Büyük Ahmetli ve Küçük Ahmetli adlarında iki köy kurmuşlar ve çevrede Konyalılar olarak nam salmışlardır. Bölgelerinde yaşanan Yunan ve Bulgar çetelerine karşı aktif mücadele içerisinde bulunmuşlardır. Bu güçlerinden korkulduğu için de mübadele kapsamında göç ettikleri günlerde kendilerine ilişilmemiş ve yanlarında o gün için oldukça yüklü bir miktar olarak kabul edilebilecek para (800 altın lira) ile yola çıkmışlardır. İlk olarak gemi ile nakledildiklerinde Urla'da karaya çıkmışlardır. Orada bir süre işçi lojmanları olarak inşa edilmiş olan Taşevler'de kalmışlardır. Bir kısmı orada yerleşmiş; bir kısmı ise yine gemilere binerek Mersin'e gelmiş; o günlerde yaşanan yoğun sıtma salgınından dolayı Mersin'den ayrılmışlar ve trenle Konya'ya giderken Ereğli'yi çok beğendikleri için burada inmişlerdir. Tunay ÖZBOZ, 1924 Kozana Muhacirlerinden, Avukat, "Ereğli'ye Yerleştirilen Balkan Muhacirleri" konulu görüşme, Ereğli, 16 Haziran 2010.

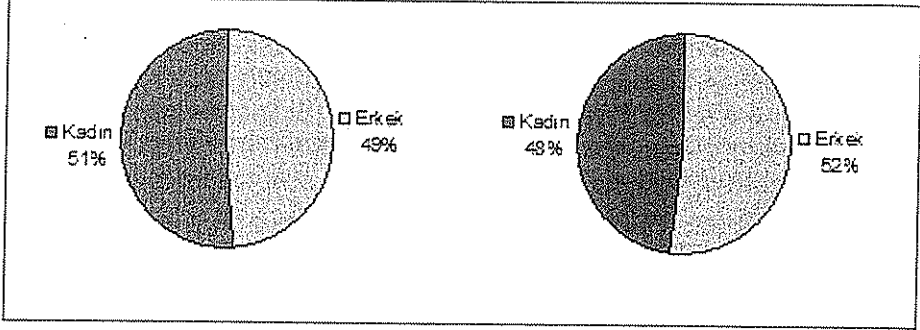
¹⁵ ELAY, aynı görüşme.

¹⁶ BCA. 44 numaralı tasnif edilmemiş, Konya Vilayeti'nin Ilgın-Ereğli Kazasına Bağlı Kasaba ve Köylerinde Muhacir Aded ve Vaziyetlerine Aid Kayıt Cetveli; BCA. 272.11.17.78.1. L.2.

¹⁷ Aydın SELAY'ın dedesi Aydın ve ailesi ilk olarak Aksaray'ın Gelberi nahiyesine iskân edilmişlerdir. Şimdilerde Güzelyurt adını alan Gelberi'den Ereğli'ye gelip yerleşmiştir. Ereğli'ye iskân edilen muhacirlerin akrabaları Akşehir'den başlayıp Ilgın, Karaman, Ereğli, Niğde, Aksaray, Kayseri ve Nevşehir'e kadar uzanan bir çizgide yerleştirilmişlerdir. SELAY, aynı görüşme.

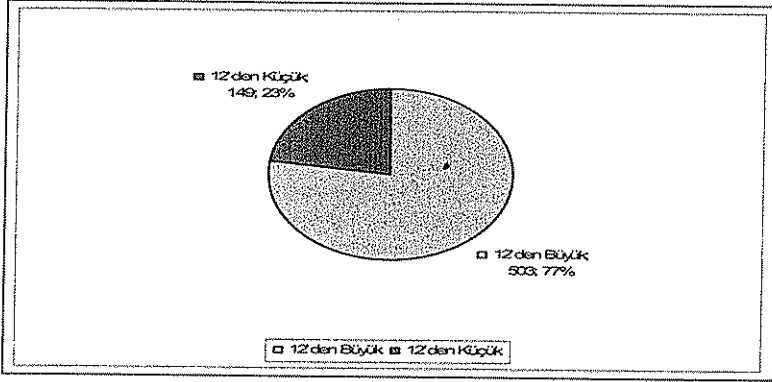
¹⁸ BCA. 030.10.26.146.9. s. 28; Dr. Nazmî, aynı eser, s. 94.

Şekil 2- 3-Ereğli ilçesinin 1922-1927 yılı nüfusunun cinsiyete göre dağılımları

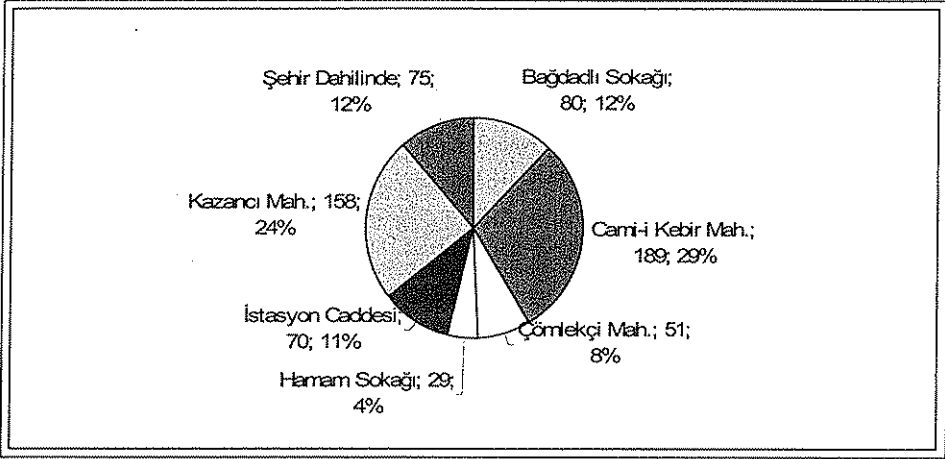
Ayrıca Ereğli şehir merkezinde iskân edilen Yunanistan muhacirlerinin büyük bir kısmının 12 yaşından büyük oldukları anlaşılmaktadır. Bu demografik özellik, ilçe genelinde ihtiyaç duyulan iş gücünü sağlaması ve ekonomik hayattaki faal insanların oranının artması açısından son derece önemlidir (Şekil 4).

Şekil 4- Ereğli ilçesine iskân edilen Yunanistan muhacirlerinin yaşlara göre dağılımları

Ereğli'ye iskân edilen Yunanistan muhacirleri Bağdadlı Camii çevresindeki Bağdadlı Sokağı'nda, Kale Kapusu, Hamam, Murat Ağa, Kaçarlar, Kük Sofu sokakları ile İstasyon Caddesi; Cami-i Kebir, Çömlekçi Başı, Kazancı mahalleleri ile Rum adıyla o günlerde anılan mahallede yerleştirilmişlerdir (Şekil 5).

Şekil 5- Ereğli İlçesine iskân edilen Yunanistan muhacirlerinin yerleştirdikleri yerlere göre dağılımları

Ereğli’de iskânları yapılan Yunanistan muhacirlerine daha çok mübadele ile Yunanistan’a giden Rumlardan kalan evler ile şehir merkezi veya yakın yerlerde bulunan araziler, bağlar ve tarlaların verildiği görülmektedir. Bu insanların tamamının tarla, bağ ve bahçe dışında aralarında ticaretle uğraşanların olmamasına rağmen şehir merkezinde veya kenar mahallelerinde bunlara dükkân, değirmen gibi ticari mülklerin de dağıtıldığı anlaşılmaktadır¹⁹. Bu uygulamalarla gayrimüslim göçlerinden sonra ortaya çıkan ticari hayattaki boşluğun, gelen bu muhacirlerce doldurulması hedeflenmiştir²⁰. Böylece ortaya çıkabilecek ekonomik boşlukların Türkler tarafından doldurulabilmesi için hazırlıklar yapılmış oluyordu. Mustafa Kemal Paşa’nın Konya tüccarlarıyla görüşürken, amaçlarının “İhracat ve ithalatımızı tavassut vazifesini gören ticareti ağıyar elinden kurtarmak” olduğunu söylemesi yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti’nin iş hayatına bakışını göstermektedir²¹.

Ereğli ilçesinde 1923-1933 yılları arasında toplamda 131 hanede 652 nüfus Yunanistan muhacirinin iskân edildiği görülmektedir. Bunların bir hanede dört nüfusu Florine, 17 hanede 90 nüfusu Kesriye, 53 hanede 252 nüfusu Kılış ve 60 hanede 306 nüfusu ise Kozana muhacirlerinden oluşmaktadır. Oran olarak verilecek olursa; % 46’sı Kozana, % 39’u Kılış, % 14’ü Kesriye ve % 1’i ise Florine muhacirleridir (Tablo 1).

¹⁹ BCA. 44 numaralı cetvel.

²⁰ Aslında bu uygulama yeni bir şey değildir. Millî Mücadele’nin sona ermesiyle birlikte, İstanbul Türk Tacirleri, 1922 yılı içerisinde Millî Türk Ticaret Birliği’ni kurmuşlardır. Böylelikle gayrimüslim ticaret erbabı yanında bir müteşebbis Türk grubu oluşturulmaya çalışılmıştır. Korkut BORATAV, *Türkiye’de Devletçilik*, Ankara 2006, s. 36, 108.

²¹ BORATAV, aynı yer.

Tablo 1- Ereğli ilçesine iskân edilen Yunanistan muhacirlerinin geldikleri ve yerleştirildikleri yerler

1- Bağdadlı Sokağı			7- Kaçarlar Sokağı		
Geldikleri Yer	Hane	Nüfus	Geldikleri Yer	Hane	Nüfus
Kesriye	1	2	Florine	1	4
Kılış	4	17	8- Kale Kapısı		
Kozana	12	61	Geldikleri Yer	Hane	Nüfus
2- Cami-i Kebir Mahallesi			Kılış	3	19
Geldikleri Yer	Hane	Nüfus	9- Kazancı Mahallesi		
Kesriye	1	7	Geldikleri Yer	Hane	Nüfus
Kılış	27	129	Kesriye	6	41
Kozana	11	53	Kılış	7	31
3- Çömlekçi Mahallesi			Kozana	16	86
Geldikleri Yer	Hane	Nüfus	10- Küksofu Sokağı		
Kesriye	1	2	Geldikleri Yer	Hane	Nüfus
Kılış	6	28	Kozana	1	4
Kozana	4	21	11- Murat Ağa Sokağı		
4- Ereğli Dâhilinde İskân Edilenler			Geldikleri Yer	Hane	Nüfus
Geldikleri Yer	Hane	Nüfus	Kılış	1	7
Kozana	2	7	Kozana	3	15
5- Hamam Sokağı			12- Rum Mahallesi		
Geldikleri Yer	Hane	Nüfus	Geldikleri Yer	Hane	Nüfus
Kılış	3	15	Kesriye	2	13
Kozana	3	14	Kılış	2	6
6- İstasyon Caddesi			Toplam	131	652
Geldikleri Yer	Hane	Nüfus			
Kesriye	6	25			
Kozana	8	45			

3. Romanya Muhacirleri

Ereğli'ye yerleştirilen Romanya muhacirlerinin kendi imkânlarıyla önce Mersin'e geldikleri ve burada bir süre kaldıktan sonra Konya'ya ve oradan da iskânlarını yaptırmak üzere Ereğli İlçesi'ne gönderildikleri anlaşılmaktadır. 1925 yılı Ekim ayından itibaren göçlerin başladığı ve bu durumun Aralık ayına kadar sürdüğü görülmektedir. Bu süreçte Tımsıvar Vulçitrinli beş hanede 17 nüfus Romanya muhaciri ilçede iskân edilmiştir²².

²² BCA. 33 numaralı tasnif edilmemiş sevk defteri.

Kısaca incelenen dönemde Ereğli'ye 43 hanede 240 nüfus Yugoslavya, 131 hanede 652 nüfus Yunanistan ve beş hanede 17 nüfus Romanya muhaciri olmak üzere toplam 179 hanede 709 nüfus Balkan muhaciri iskân edilmiştir. Muhacirlerin burayı tercih etmelerinde geldikleri bölgelerin coğrafi özelliklerinin buraya benzerlikleri etkili olmuştur. Ereğli İlçesi, ekilebilir tarım arazilerinin fazlalığı ile muhacir iskânı için son derece elverişli bir yerdir. Bu durum, Konya Valisi tarafından 5 Ağustos 1925 tarihinde Dahiliye Vekaleti'ne gönderilen bir yazıda da açıkça görülmektedir. Buna göre, Ereğli kazasında yirmi bin dönüm kadar arazi bulunmakta olup ev inşa edilmesi durumunda 2.000 nüfus muhacir buraya iskân edilebilecek ve 5.000 hayvan beslenebilecekti²³. Yaşanan göçler sonrasında gelenlerin ilçeye yeni bir dinamizm kazandırdığı ve ilerleyen yıllarda bunun olumlu sonuçlar doğurduğu söylenebilir²⁴.

4.Ereğli İlçesi'ne İskân Edilen Muhacirlere Dağıtılanlar

Konya şehir merkezi ile Akşehir ilçesinde olduğu gibi Ereğli ilçesinde de gayrimüslimlerden kalan mal ve mülkler incelenen dönemde Balkanlardan gelen muhacirlere verilmiştir. Aşağıda bu konuda yapılanlar incelenecektir.

4.1. Ereğli'de Muhacirlere Dağıtılan Ev ve Dükkanlar

Ereğli ilçesinde, gayrimüslimlerden toplam 114 evin kaldığı anlaşılmaktadır. Bu evlerin tamamına yakını sağlam ve iskâna elverişli durumda idi. İlk etapta, gayrimüslimlerden kalan 55 evin gelen muhacirlere dağıtıldığı görülmektedir. Bunların dışında 55 evin 26'sı mülteciler, 11'i asker ve memurlar, 15'i ise yerli ahali tarafından kiralanmak suretiyle kullanılıyordu. Kullanılan bu evler zaman içerisinde boşaltılmış; harap olanlar ise tamir edilmiş; muhacirlere dağıtılmıştır. Bunun yanı sıra ilçeye yerleştirilen muhacirlere, sahibi ortadan kaybolan veya belli olmayan 16 ev daha verilmiştir²⁵.

Ereğli'de muhacirlere dağıtılan evlerin* büyük bir kısmı Cami-i Kebir Mahallesi'ndedir. Cami-i Kebir'den sonra yoğun olarak Kazancı, Çömlekçi Başı gibi mahalleler ile Bağdatlı Sokağı, İstasyon Caddesi'nde ve diğerlerinin ise, Kale Kapusu, Kaçarlar, Küksofu, Murat Ağa, Pazar Mevkii ve Rum Mahallesi'nde oldukları tespit edilmiştir (Şekil 6)²⁶.

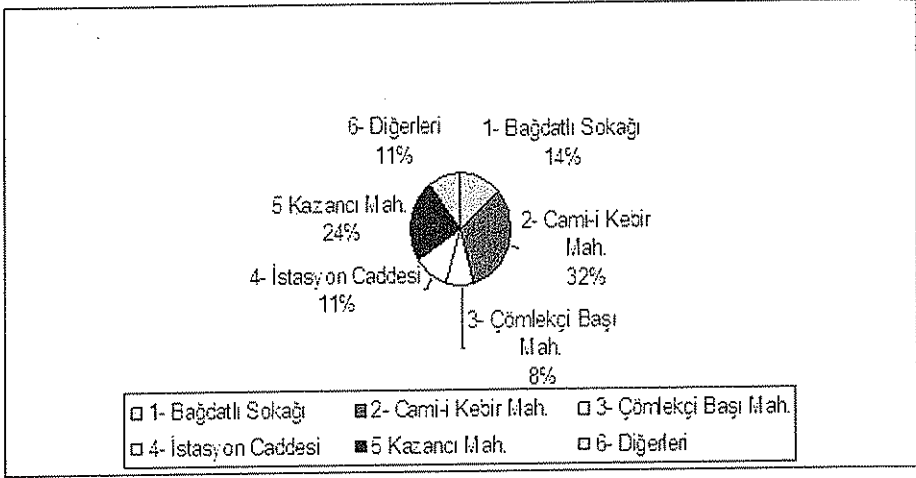
²³ BCA. 272.12. 45.78.6.

²⁴ Ereğli'ye yerleştirilen muhacirler ilk zamanlarda çiftçilik ve hayvancılıkla uğraşmışlardır. Almanlar tarafından 1937 yılında ilçede Sümerbank Fabrikası'nın kurulmasıyla burada işçi olarak çalışmaya başlamışlardır. Bu süreçte Aydın Bey'in amcası katip olarak, babası ise işçi olarak bu fabrikaya girmişlerdir. Söz konusu dönemde hemen her aileden bir kişi bu fabrikada işe alınmıştır. İlçe nüfusunun 10.000 olduğu günlerde bile fabrikada çalışan insan sayısı 1.000 kişiden aşağı olmamıştır. Bu sebeple Ereğli'ye yerleştirilen muhacirler dışarıya göç etmemişlerdir. Aydın SELAY, *aynı görüşme*.

²⁵ BCA. 272.11. 19.96.11. L.2; BCA. 44 numaralı cetvel.

²⁶ BCA. 44 numaralı cetvel.

Şekil 6- Ereğli ilçesine iskân edilen muhacirlere tahsis edilen evlerin mahallelere göre dağılımları

Evlerin yanı sıra söz konusu dönemde gelen bu muhacirlerin üretici duruma gelebilmeleri için kendilerine dükkân verildiği de görülmektedir. İlçede, gayrimüslimlerden kalan dükkân miktarı 36'dır. Ayrıca 14 mağaza ve bir tane de değirmen kalmıştır. Söz konusu dönemde Ereğli'ye gelen muhacirler arasında çiftçilik dışında herhangi bir iş dalından geçimini sağlayan kimse bulunmamaktadır²⁷. Ancak bunların çiftçilik dışındaki ekonomik faaliyetlerde de etkili olmalarının hedeflendiği ve bu amaçla dükkân ve değirmen gibi mallardan dağıtıldığı görülmektedir. Bu çerçevede Çarşı, Çömlekçi Başı, İstasyon, Kazancı, Pazar Mevkii ve Uzun Çarşı olarak bilinen mahallerdeki dokuz dükkânın yanı sıra Kazancı Mahallesi'nde bulunan bir adet değirmenin de kendilerine verildiği anlaşılmaktadır. Muhacirlere dağıtılmayan 27 dükkân ve 14 mağazanın ise yerli ahali tarafından kiralanmıştır²⁸.

Muhacirler arasında hâli vakti yerinde olan ailelerden bazılarının kendilerine verilen evleri beğenmedikleri de olmuştur. Bu durum, ailelerin kalabalık, buna bağlı olarak evlerin yetersiz olmasından kaynaklanmıştır²⁹.

²⁷ Gelen muhacirlerin tamamı Ereğli merkezinde iskân edilmişler ve geçimlerini çiftçilikle sağlamışlardır. Çiftçilikte maharet konusunda muhacirler arasında dönem dönem tatlı bir çekişme de yaşanmıştır. Aydın SELAY'ın anlattıklarına göre; " Soyadı İnkılabı çerçevesinde Raşid Ağa, soyadı almak üzere nüfusa gittiğinde nüfus memuru kendisine Raşid Ağa ne soyadı verelim? diye sorunca, Raşid Ağa duraksamadan Heybet Ağalar hangi soyadını almış? diye sormuş. Memur, onlar Bahçeci soyadını aldı diye cevap verince, Raşid Ağa asıl bahçıvan ve bahçeci olan biziz, madem öyle bizim soyadımız da Özbahçeci olsun", diyerek kendi soyadını almıştır. Aydın SELAY, 1924 Selanik Muhacirlerinden, Ereğli Eski Belediye Başkanı, "Ereğli'ye Yerleştirilen Balkan Muhacirleri" konulu görüşme, Ereğli, 16 Haziran 2010.

²⁸ BCA. 272.11. 19.96.11.L.2; BCA. 44 numaralı cetvel.

²⁹ Söz konusu dönemde Ereğli'ye yerleştirilen Kozanlı Yusuf Ağaların torunu olan Av. Tunay ÖZBOZ'un anlattıklarına göre; ev olarak Ereğli'de bulunan eski bir medreseyi satın almışlar;

4.2. Bağ, Bahçe ve Tarla Dağıtımı

Ereğli'de muhaceret yoluyla gelenlere bağ ve bahçe olarak 26 dönüm arazi verilmiştir. Bunun 19 dönümü Rumlardan, yedi dönüm ise Ermenilerden kalmış olup bir dönümü Delikli Taş, 20 dönümü Elagöz,  dönümü Meydan Başı ve iki dönümü ise gz mevkilerinde bulunmaktadır³⁰. Tarla olarak ise gayrimüslimlerden kalan toplam 16.500 dönüm arazinin 5.915 dönümünün 6 Ekim 1924 tarihi itibariyle muhacirlere dağıtıldığı, 10.585 dönümünün ise boş bir halde bekletildiği grlmektedir³¹. Söz konusu tarihten sonra esas kayıtları yapılan muhacirlere ise 1.818 dönüm tarla verilmiştir (Tablo 2)³².

Tablo 2- Ereğli ilçesine iskân edilen muhacirlere dağıtılan tarlaların buldukları mahaller ve miktarları

Mevkii	Dönüm	Mevkii	Dönüm	Mevkii	Dönüm
Adalı	35,5	Delikli Taş	38,5	Kocakpr	15
Bağdatlı	115,5	Elagöz	219,5	Kozağa	6,5
Bağgeit Köyü	36	Gerekmez	7,5	Kumkpr	38
Belceağa	95	Gmeli	29,5	Mahfeze	9
Cami-i Kebir	88	Gmşl	16	Musalla	22,5
ağız Köprüsü	12,5	Hacılar Köprüsü	73	Rum Mahallesi	15
alıbağ	66	Hamur Değirmeni	12	Sermili Köyü	15
amurlar	15	İstasyon	35	Tahtaköprü	37,5
avuşlar	7	Kale Yanı	7	gz	44
ayırlar	20,5	Kamuşlı	27	Yazmalı Köyü	64
imenler	28	Karakaf	12,5	Yemişlik	6
mleki	50,5	Kargıcık	7	Yeni Bağlar	124,5
Dedeky	12	Kazancı	65	Yunuslu	43
Değirmen Cıvarı	32	Kızılı	62	Diğer	153

4.3. Ereğli İlçesi'nde İskân Edilen Muhacirlere Yapılan eşitli Yardımlar

Ereğli İlçesi'nde dağıtılan tarım arazileri, Konya merkez, Akşehir ve diğer iskân bölgelerine oranla oldukça fazladır. Bu arazilerin ekilip biçilmesi için tohumluk, çift hayvanatı ve zirai aletler de dağıtılmıştır. Bu çerçevede, 1926 yılı içerisinde kesin kayıtları yapılan muhacirlere 19kz, 40 pulluk, 356 "havayı" ve 470 kilo buğday, 611 "havayı" arpa, 537 kilo mısır³³, 718,5 kilo fasulye ve 60 kilo nohut verilerek bir an evvel üretici konuma geçmeleri saęlanmıřtır³⁴.

oldukça geniş bir aile oldukları için uzun süre bu medresenin odalarında yaşamışlardır. Tunay ZBOZ, Avukat, "Ereğli'ye Yerleştirilen Balkan Muhacirleri" konulu görüşme, Ereğli, 16 Haziran 2010.

³⁰ BCA. 272.11. 19.96.11. L.2; BCA. 44 numaralı cetvel.

³¹ BCA. 272.11. 19.96.11. L.2.

³² BCA. 44 numaralı cetvel.

³³ Av. Tunay ZBOZ'un anılatıklarına göre; Ereğli'ye iskân edilen muhacirler son derece yenilikçi ve alışkan insanlardı. Dedelerinizin anılatıklarına göre Ereğli'ye ilk geldikleri zamanlarda ilçede mısır

Sonuç

Konya İli ve ilçeleri bulunduğu coğrafi konum ve ekonomik potansiyelinin fazlalığı ile 1923-1933 yıllarında Balkanlardan göçen muhacirler tarafından talep edilen bir yerdir. Özellikle Konya gerek demografik ve gerekse fiziki yapısı sebebiyle birçok muhacirin bundan sonraki yaşamlarını sürdürecekleri alan haline gelmiştir. Bu çerçevede devlet, Konya merkezi ile ilçelerinde iskân edilen muhacirlere yönelik yaptığı tevzi çalışmaları ile bu insanların yeni yaşam alanlarında rahat bir ortama kavuşmalarını sağlamıştır.

Konya merkezi, Akşehir ve Ereğli ilçelerine iskân edilen muhacirlerin mesleklerine dair bilgilere bakıldığında genel olarak Konya ili ve ilçelerine iskân edilen muhacirlerin meslek yapıları ve tarım arazilerinin fazlalığı dikkate alınarak buralara iskân edildikleri ve daha çok çiftçilik ve hayvancılıkla geçimlerini sağladıkları söylenebilir.

Türkiye'ye doğru 1923-1933 yılları arasında yaşanan göçlerin Konya genelinde demografik yapıyı olumlu yönde etkilediği ve bunun sonucunda artan nüfus iş gücü ihtiyacını karşılamıştır. Bu bağlamda yaşanan göçlerle Konya'ya gelen ve buradan Ereğli'ye gönderilerek yerleştirilen muhacirlerin ilçeye ekonomik olarak büyük bir dinamizm kazandırdığı söylenebilir.

BİBLİYOGRAFYA

1. Arşiv Belgeleri

BCA. 030.10.26.146.9; 030.10.123.873.18M; 272.11.17.78.1; 272.11.19.96.11; 272.12.40.41.4; 272.12.40.41.7; 272.12.40.43.16; 272.12.41.44.28; 272.12.44.68.10; 272.12.45.74.40; 272.12. 45.78.6; 272.14.76.32.10; 272.65.6.3.5. L.3; 33 numaralı tasnif edilmemiş sevk defteri; 44 numaralı tasnif edilmemiş, Konya Vilayeti'nin Ilgın-Ereğli Kazasına Bağlı Kasaba ve Köylerinde Muhacir Aded ve Vaziyetlerine Aid Kayıt Cetveli.

2. Başvuru Eserleri ve Görüşmeler

BORATAV, Korkut, *Türkiye'de Devletçilik*, Ankara 2006.

Dr. Nazmi, *Türkiye'nin Sıhhi-yi İctimai Coğrafyası, Konya Vilayeti*, Öğüt Matbaası, Ankara 1922.

KARPAT, Kemal H., *Osmanlı Nüfusu (1830-1914), Demografik ve Sosyal Özellikleri*, (Çev. Bahar Tırnakçı), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2003.

SELAY, Aydın, 1924 Selanik Muhacirlerinin Torunlarından, Ereğli Eski Belediye Başkanı, "Ereğli'ye Yerleştirilen Balkan Muhacirleri" konulu görüşme, Ereğli, 16 Haziran 2010.

ÖZBOZ, Tunay, 1924 Kozana Muhacirlerinden, Avukat, "Ereğli'ye Yerleştirilen Balkan Muhacirleri" konulu görüşme, Ereğli, 16 Haziran 2010.

üretimi yapılmamakta idi. Muhacirler ilk kez mısır üretimi yapmış ve bundan sonra yaygınlaşmıştır. ÖZBOZ, Aynı görüşme.

³⁴ BCA. 44 numaralı cetvel.